

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 4 februari 2014

Mål nr

Ö 1936-12

KLAGANDE

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

MOTPART

BG

SAKEN

Disciplinärende

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnds beslut 2012-03-15 i
ärende D-2011/0464

Dok.Id 87628

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer Advokatsamfundets disciplinnämnds beslut och återförvisar målet till nämnden för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Lagmannen vid Stockholms tingsrätt skickade en skrivelse till Advokatsamfundets disciplinnämnd och påtalade vissa förhållanden som hade kommit fram vid tingsrätten under handläggningen av ett tvistemål. Till skrivelsen fogades en kopia av tingsrättens akt. Med anledning av skrivelsen tog disciplinnämnden upp ett ärende avseende BG.

BG drev tillsammans med MN advokatverksamhet i ett kommanditbolag (Advokatfirman Gärde & Nordlin KB). Komplementärer i bolaget var två aktiebolag, det ena helägt av BG och det andra av MN. BG och MN personligen var kommanditdelägare och prokurister. Kommanditbolaget (advokatfirman) hyrde en lokal av Nordea. I april 2004 väckte Nordea talan vid Stockholms tingsrätt mot advokatfirman beträffande obetalda hyror. Advokatfirman bestred käromålet och invände att det beslut i hyresnämnden beträffande hyra som låg till grund för käromålet var felaktigt.

Efter omfattande skriftväxling i målet meddelade advokatfirmans ombud i februari 2007 att kommanditbolaget hade avregistrerats och att det därför inte längre fanns någon svarandepart i målet. Efter ytterligare skriftväxling meddelade ombudet att advokatfirman hade likviderats och därför saknade parts-habilitet, att den eventuella skuld som tvisten rörde inte hade överförts till någon annan fysisk eller juridisk person samt att målet borde avskrivas från vidare handläggning. Därefter meddelade ombudet att han inte längre kunde anses vara ombud för svarandebolaget, eftersom detta hade avregistrerats.

I november 2008 förelade tingsrätten advokatfirman att ge in de sista resultat- och balansräkningar samt skifteshandlingar. Advokatfirman svarade med att ge in endast registreringshandlingar. Efter påminnelse från tingsrätten gavs de efterfrågade handlingarna in.

I juni 2009 meddelade tingsrätten ett beslut om att likvidationsförfarandet för kommanditbolaget skulle fortsätta såvitt avsåg eventuella tillgångar och skulder som omfattades av prövningen i målet. Beslutet överklagades till hovrätten, som inte meddelade prövningstillstånd. Det beslutet överklagades till Högsta domstolen, som inte heller meddelade prövningstillstånd.

Parterna kallades till huvudförhandling. Tingsrätten skickade kommanditbolagets kallelse till den advokat som var likvidator i det bolag (tidigare Advokatfirman Bengt Gärde AB) som var firmatecknare i kommanditbolaget, men fick då beskedet att bolaget var likviderat och att advokaten inte var behörig att ta emot kallelse. Tingsrätten ansåg dock att kommanditbolaget hade blivit delgivet genom advokaten. Kallelser till huvudförhandlingen skickades också till BG och MN personligen, men BG kunde inte delges. Till huvudförhandlingen infann sig endast MN. Eftersom denne inte var behörig att ensam företräda kommanditbolaget, meddelades tredsdom mot bolaget.

Disciplinnämnden kom fram till att det inte var visat i ärendet att BG hade försvårat för tingsrätten att delge handlingar eller att han i övrigt hade brutit mot god advokatsed. Ärendet föranledde därför inte någon åtgärd.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

Justitiekanslern har överklagat beslutet och yrkat att BG ska meddelas disciplinpåföljd, i första hand varning.

BG har motsatt sig ändring av disciplinnämndens beslut.

Disciplinnämnden har avstyrkt bifall till överklagandet.

Efter skriftväxling har disciplinnämnden förklarat att enligt nämndens mening målet i sin helhet bör återförvisas till nämnden för ny prövning.

Justitiekanslern har förklarat sig inte ha något att erinra mot att målet i sin helhet återförvisas till disciplinnämnden.

BG har motsatt sig återförvisning.

SKÄL

1. Justitiekanslern har anfört huvudsakligen följande. Förfarandet att låta avregistrera kommanditbolaget samtidigt som bolaget var svarande i en rättegång skapade väsentliga olägenheter för både motparten och domstolen. Agerandet är inte förenligt med advokaters omsorgsplikt. Att advokaterna begärde att målet skulle avskrivas i stället för att vidta åtgärder för att motverka olägenheterna försvårade handläggningen av målet. Kommanditbolaget följde sedan inte tingsrättens beslut om fortsatt likvidationsförfarande eller förordnandet att bolaget skulle registreras som varande i likvidation. Dessa underlåtenheter har visserligen inte varit lagstridiga men har visat på en bristande vilja att medverka till en slutlig reglering av den tvistiga fordringen och

har försvårat den rättsliga prövningen av käromålet. Eftersom bolagsmännen avstod från skuldtäckning enligt 2 kap. 34 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, har förutsättningarna för käranden att få betalt väsentligen försvårats. Vidare har betalning i enlighet med tredskodomen inte erlagts av kommanditbolaget. BG har inte heller låtit sig delges kallelser till huvudförhandlingen i tingsrätten.

2. BG har anfört att han inte höll sig undan delgivning av kallelsen och att han inte heller i övrigt agerade i strid med god advokatsed.

3. Disciplinnämnden har avstyrkt bifall till Justitiekanslerns yrkande. Enligt nämnden har en advokat inte någon lojalitetsplikt mot sin motpart. Det kan visserligen finnas invändningar mot kommanditbolagets agerande men detta har inte varit sådant att det strider mot god advokatsed. Beträffande delgivningen har nämnden anfört att det mot BGs bestridande inte är visat att denne skulle ha försvårat delgivning.

4. Disciplinnämnden har emellertid också anfört att vissa av de omständigheter som Justitiekanslern har åberopat i Högsta domstolen inte var kända för nämnden vid tidpunkten för dess prövning och därför inte blev föremål för bedömning. De omständigheter som avses är dels att kommanditbolaget inte följde tingsrättens beslut om fortsatt likvidationsförfarande och registrering, dels att bolaget inte har erlagt betalning enligt tredskodomen. Enligt disciplinnämnden har dessa omständigheter ett sådant samband med de som har prövats av nämnden att det nu bör ske en samlad bedömning av alla de omständigheter som åberopas mot BG.

5. Justitiekanslern har i fråga om de omständigheter som inte har prövats av disciplinnämnden anfört att nämnden själv kunde ha kontrollerat dem, då nämndens prövning inte är begränsad till innehållet i en anmälan.

Justitiekanslern har dock instämt i att det nu bör ske en samlad prövning av de åberopade omständigheterna och förklarat sig inte ha något att erinra mot att målet i sin helhet återförvisas till disciplinnämnden för ny prövning.

6. BG har anfört att det inte finns några legala möjligheter att återförvisa målet till disciplinnämnden. Det har enligt hans mening inte förekommit några sådana fel vid nämndens handläggning som fordras för att återförvisning ska kunna ske.

Högsta domstolens bedömning

7. Advokatärenden handläggs enligt reglerna i 56 kap. rättegångsbalken. Det finns inte någon bestämmelse där om återförvisning för ny prövning av disciplinnämnden. Av allmänna processrättsliga principer följer dock att ett mål som har överklagats kan återförvisas till den lägre instansen om inget annat är föreskrivet. Det finns därför inte något hinder mot att återförvisa ett mål till disciplinnämnden för ny prövning där (jfr NJA 1949 C 377 och NJA 1950 C 324).

8. Det finns ett nära samband mellan de omständigheter som låg till grund för disciplinnämndens prövning och de som Justitiekanslern därutöver har åberopat i Högsta domstolen. De nya omständigheterna får därför tas upp till prövning i målet. Därmed ska det göras en ny prövning där samtliga om-

ständigheter värderas tillsammans. Den prövningen bör ske i disciplin-
nämnden. Nämndens beslut bör därför undanröjas och målet i sin helhet
återförvisas till nämnden för fortsatt handläggning.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Marianne Lundius,
Göran Lambertz (referent), Johnny Herre, Martin Borgeke och
Dag Mattsson
Föredragande justitiesekreterare: Jenny Hjukström